

Andrija Nikić-Paškal Buconjić,
Hercegovački ustanak 1875.,
Mostar-Veljaci 1995.

Andrija Nikić u svjetovnoj hrvatskoj znanstvenoj i stručnoj historiografiji, pa i u onoj opće publicističke namjene, donedavno je bio relativno manje poznat, iako je autor već desetak objavljenih knjiga i niza rasprava i članaka. Međutim, uvid u samo jednu od brojnih knjiga toga vrlo marljivog istraživača - "Hercegovački ustanak 1875." govori da je taj dvostruki doktor - počasni doktor i doktor znanosti, povjesničar te osobit stručnjak za knjižničarsku i arhivsku oblast vrlo zaslužan ne samo kao istraživač-franjevac u Hercegovini već da ulazi i u red zaslužnih hrvatskih istraživača-povjesničara uopće. Stoga mu je s pravom pred širom znanstvenom i stručnom javnošću 12. prosinca 1996. u Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu pridana zaista velika pažnja - niz je znanstvenika i stručnjaka (među njima i potpisani) predstavio više Nikićevih knjiga.

Jedna je od tih brojnih knjiga o. A. Nikića i spomenuto izdanje koje govori o burnim zbivanjima u Hercegovini u sedmome desetljeću 19. stoljeća. Treba, međutim, upozoriti na to da su ta zbivanja odavno obrađena u hrvatskoj i stranim historiografijama, i to kao povijesni događaji koji su bitnije utjecali na tadašnje i dugoročnije odnose među državama i narodima u Europi, zapadnoj Aziji i sjevernoj Africi. Stoga se već odavno činilo da istraživač nema velikih mogućnosti za neka bitnija i vrednija otkrića, iako se, naravno, poznati hercegovački događaji mogu interpretirati na više načina, iz različitih razloga i zbog raznih ciljeva. No, upravo je A. Nikić, zahvaljujući svojem velikom istraživačkom znanju i trudu, pod upitnik stavio čak i vremenski početak čuvenih hercegovačkih kretanja u godini 1875., pa i zbivanja koja se odavno imenuju pojmom "nevesinjska

puška". Naime, fra Nikić je utvrdio da je hercegovački ustanak praktički započeo ranije, i to ne u Nevesinju, već u selu Dračevo kod Gabele u čapljinskom kraju, oružanim sukobom na mostu na ušću Krupe u Neretvu.

O tome i drugome nizu podrobnosti saznajemo u novoj knjizi A. Nikića; kao koautor označen je i biskup fra Paškal Buconjić Stjepan (1835-1910), koji je u dijelu literature, pa i u Nikićevoj interpretaciji, ocijenjen kao najznačajniji hercegovački Hrvat u doba dok je Hercegovina pripadala Habsburškoj Monarhiji, tj. u drugoj polovici 19. i u početku 20. stoljeća; u knjizi je objavljen prijevod s talijanskoga znamenite Buconjićeve brošure o nedaćama kršćanskoga življa pod muslimanskom vlašću a koja je bila upućena predstavnicima europskih sila. Knjiga je izdana u seriji "Knjižnica 'Život i svjedocanstva'", sv. 34, "Izvori", sv. 11; urednik je toga niza A. Nikić, a izdavač Franjevačka knjižnica i crkva u Mostaru. Uz izdavačevu riječ dolazi i predgovor, a u prvome dijelu knjige objavljene su Nikićeva studija o ustanku te o Buconjićevu životu i djelovanju. U trećem dijelu preobjavljen je spomenuti Buconjićev spis, uz Nikićev komentar. U četvrtom dijelu knjige nalaze se uobičajeni popisi izvora i literature, kazala imena i mjesta, popis ilustracija i drugi uobičajeni materijal. Knjiga je obogaćena nizom fotografija te fotokopija izvornoga materijala.

I ova knjiga dr. h. c. i dr. sc. fra Andrije Nikića potvrđuje naše znanje da se opet radi o studioznom pristupu građi i temi, i to na isti način kao što je to bio slučaj s dosadašnjim Nikićevim knjigama. Njezin sadržaj osvjetljava jedno teško i presudno vrijeme, napose za hrvatski svijet u Hercegovini. Ali, opsežan Nikićev znanstveni aparat, analiza građe i relevantna literatura, te znalačka interpretacija povijesnih zbivanja (samo uz neko izvanznanstveno iskazivanje autorovih emocija) govori

o tome da A. Nikiću pripada vidno mjesto u hrvatskoj historiografiji. Nikićevo ime s pravom je visoko tretirano u njegovoj redodržavi napose i u Hercegovini općenito, ali je do sada s nepravom vrlo rijetko svraćena pažnja na njegove radove u svjetovnom dijelu hrvatske historiografije u Hrvatskoj. Stoga treba reći - služi na čast hrvatskoj historiografiji, knjižničarstvu i arhivistici što pripada tom području istraživanja ovaj marljivi znanstvenik.

Petar Strčić

oni pripadnici znamenite hrvatske obitelji. Upozoravamo na tu pojavu pripadnika znamenite hrvatske (ili talijanske) velikaške obitelji u Labinu u XVI. stoljeću, koju nam je otkrio agilni istraživač povijesti Istre dr. M. Bertoša, pa će biti zanimljivo slijediti dalje vijesti o tome.

Petar Strčić

Do sada nepoznati Frankopani u Labinu (XVI. st.)

U svojem veoma opsežnom i znanstvenom uspjelom djelu "Istra: Doba Venecije (XVI.-XVIII. stoljeće). Drugo, prerađeno i dopunjeno izdanje" (Pula, 1995.) Miroslav Bertoša je na str. 663 spomenuo da se među drugim novim prezimenima u Labinu u prvim desetljećima XVI. st. spominje i prezime Francapan. U bilješci 63 na str. 672 dodao je ovo: "O tim labinskim Francapanima nema u pregledanoj građi nikakvih detaljnijih podataka. U ID pojavljuje se pri sastavljanju oporuke Pietra Stangolina iz Labina neki Ionnes Francapano (1505. indictione 8. a XX. mo Januarij), a među dužnicima labinskoga kaptola za god. 1560. nalazila se i Dona Cathiza francapagna (BS, adi 1. zugno 1560)." Toliko o tome M. Bertoša. Osobitost tih od njega nepoznatih vijesti leži u tome što se Ionnes 1505. god. naziva Frankopan, a da se 1560. god. jedna pripadnica te labinske obitelji naziva Frankapan; i štoviše njezino je ime - Katica! A poznato je da se talijanski velikaši u načelu nazivaju Frangepani ili Frangipani, a hrvatski se - isto tako u načelu - nazivaju Frankopani ili Frankapani. O kojima se to Frankapanima radi u Labinstini? Jesu li to oni iz Italije ili iz Hrvatske? S obzirom na imena Francapano, dakle Frankopan, Francapagna, dakle Frankapan, Cathiza, dakle Katica - moglo bi se pomisliti da su

Bibliografski leksikon "Hrvatske revije" (1951-1990)

U hrvatskoj dijaspori izlazio je ili izlazi niz zbornika i časopisa. Međutim, niti jedno glasilo nije doseglo slavu koju ima "Hrvatska revija", koja je 1951. god. krenula u život. Štoviše, "Revija" izlazi bez prekida i danas, i to u Zagrebu, kao jedno od glasila Matice hrvatske. Do 1955. god. uređivali su ga Antun Bonifačić (Punat, o. Krk - Chicago, 1986.) i Vinko Nikolić (Šibenik, 1912. - Šibenik, 1997), a od tada u Buenos Airesu potonji ga uređuje sâm. U domovini, međutim, "Hrvatska revija" nije smjela biti prisutna (kao ni u Francuskoj), ali je, nakon nedavnih velikih promjena, zaživjela u Republici Hrvatskoj te i dalje izlazi pod uredničkom rukom Vinka Nikolića.

U 1996. god. zagrebački izdavači NIP Školske novine d.o.o. i Pergamena d.o.o. objavili su pet opsežnih knjiga u seriji "Hrvatska revija u egzilu 1951-1990. Izabrani radovi I-V". Prva knjiga djelo je samoga V. Nikolića: "U službi domovine. (Studije, ogledi, portreti)"; druga knjiga "Hrvatska zauvijek. Prilozi hrvatskoj državotvornoj misli" sadržava 18 tekstova više autora; treća "Sudbine i djela. Književnost, umjetnost, jezikoslovlje" sadržava 35 radova, razvrstanih u tri cjeline: "Od nemila do nedraga - uvijek Hrvatska", "Slovo o hrvatskom slovu" i "Prijeponi"; četvrta knjiga "Cvrčak u boriku. Poezija i proza" donosi veći broj priloga 41 autora; peta je knjiga Mi-

lana Blažekovića "Bio-Bibliografski leksikon suradnika Hrvatske revije". Recenzenti su izabrani radova Miroslav Šicel i Stjepko Težak, a urednici Vinko Nikolić, Ivan Radić i Ante Selak.

Sve knjige imaju izuzetnu vrijednost u nizu oblasti - u kulturi, znanosti, politici itd. No, našu pažnju osobito je privukao zadnji u nizu, peti svezak. Ta je knjiga nastajala u periodu od 1990. god. dalje, pa nam autor dr. Milan Blažeković otkriva da je "Hrvatsku reviju" u dotadašnjih četrdeset godišta, na svojih 28.000 tiskanih stranica, stvaralo 627 suradnika. Marljivim radom autor je od 113 njih koji su se potpisali pseudonimom uspio "razotkriti" znatan broj pisaca, tako da je anonimnih ostalo svega 66 suradnika. No, za sve suradnike "Revije" dr. Blažeković ne donosi životopise (njih ima 131), jer se za neke nisu mogle pribaviti čak ni adrese. Naime, "Hrvatska revija", kao što je poznato, u egzilu je izlazila u posebnim uvjetima, pa neki suradnici nisu smatrali potrebnim da se potpišu imenom i prezimenom - bitno je bilo da daju doprinos tvrdnji da Hrvati u egzilu postoje, drugi zbog eventualnih represija u domovini nisu ni dali imena - itd. No, dio autora tekstova u pravom smislu te riječi i nisu suradnici, jer su njihova "imena per accidens dospjela u HR i u njezino Kazalo pa ih se nije smjelo ispustiti iz Leksikona". Naime, autorov se leksikon drži "Revijina" kazala "i u njemu sadržanog popisa suradnika (...)".

Autor na početku knjige (str. 5-7) donosi svoj "Predgovor", napisan u Zagrebu 9. rujna 1996. godine. Potom je, na str. 9-22, otisnut "Abecedni popis suradnika po godištima suradnje"; autor ga je u Buenos Airesu potpisao 20. kolovoza 1991. godine. Dalje se nalazi osnovni, biobibliografski tekst, od slova "A-r (Znidarčić, Lav)" do slova "XY (suradnik iz domovine)". Kako rekospo, za dio pisaca objavljenih tekstova u "Hrvatskoj reviji" - do dovršavanja rukopisa - nije bilo moguće pribaviti biografske podatke, pa tako ni o drugome po redu autoru, koji se krije pod pseudonimom "Abor", i koji se 1951. god. u "Reviji" osvrnuo na tekst o knjizi Paule Preradović, objavljen te iste 1951. god. u "Freie Presse". Takav je slučaj i sa spomenutim suradnikom "XY (suradnikom iz domovine)", zadnjim po abecedi, a

koji je dao tekst pod naslovom: "Iz kulturne problematike današnje Hrvatske". No, bez obzira na takve i druge slučajeve, sadržaj svih članaka u toj knjizi (ima čak 617 tiskanih stranica) govori o njihovoj izuzetnoj zanimljivosti, i to ne samo stoga što se dio njih odnosi na njihovu neprestanu vezanost s domovinom, na neprestanu vjeru da će ona postati samostalna i nezavisna zemlja. Naime, sadržaj tekstova odnosi se na niz oblasti humanističkih i drugih znanosti, na razna kulturna pitanja, na političke probleme, tu ima i znatan broj književnih ostvarenja, a i polemika, osvrt, kritika itd. Sve je to znatno sadržajno bogatstvo i znatan prinos hrvatskoj kulturi i znanosti.

Kao primjer iznosimo upravo autorovu suradnju u "Hrvatskoj reviji", jer je - popisujući svoje priloge u njoj - dr. Milan Blažeković i došao na ideju da stvori biobibliografski leksikon cijele "Revije". Sâm dr. Blažeković rođen je 23. listopada 1913. u Prozoru na Rami; diplomirao je i doktorirao na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Završetak Drugoga svjetskog rata zatekao ga je na mjestu tajnika poslanstva NDH u Berlinu, odakle je pošao u egzil. U mirovinu je pošao 1979. god. u Buenos Airesu kao viši činovnik njemačkoga poduzeća "Hochtief A. G." iz Essena. Nije bio stranački opredijeljen, a javljao se radovima u raznim glasilima u dijaspori, pa tako i u "Hrvatskoj reviji", od 1951. god. dalje, s brojnim prilozi- ma iz raznih oblasti. Dr. Milan Blažeković već je 1993. god. objavio "Indice General de Studio Croatica", također važno djelo za bolje poznavanje i emigrantskoga rada, a ovu najnoviju knjigu treba pohvaliti jer je zaista potrebna.

Stoga se ne možemo ne složiti s njegovim riječima: "Priručnik Bio-Bibliografski leksikon suradnika Hrvatske Revije 1951-1990. usprkos svome naoko preuzetnom naslovu i svim nužnim i neizbježivim nedostacima, trebao bi poslužiti svima u domovini pa i u dijaspori, koji se zanimaju za političko i kulturno djelovanje hrvatske emigracije po cijelom svijetu kroz gotovo pola stoljeća, da se orijentiraju u mnoštvu vrhunskih hrvatskih intelektualaca, kulturnih i političkih radnika i plodova njihova uma i duha, koji su objavljeni u Hrvatskoj Reviji te da kroz Leksikon dođu do podataka potrebnih za nabavu fotokopija članaka,

studija, pjesama itd. u domovinskim ustanovama koje raspolažu cjelovitom zbirkom Hrvatske Revije od 1951. do 1990. godine. U taj mogućnosti vidio sam praktičnu svrhu ovog priručnika od početka mojega rada na njemu. Kroz ovaj, ili bilo koji drugi sličan priručnik, svaki njegov korisnik otrgnut će zaboravu postojanje i stvaranje plejade vrsnih pisaca, mislilaca, pjesnika i esejista hrvatske dijaspore, kojih više nema među nama. Njima i njihovoj uspomeni posvećujem ovaj svoj trud."

Petar Strčić

Roland Kaltenecker, *Zona d'operazione Litorale Adriatico. La Battaglia per Trieste, L'Istria e Fiume, Gorizia* 1996.

Austrijska i talijanska izdavačka produkcija bogata je izdanjima koja govore o Hrvatskoj, pa tako ima i relativno mnogo radova koji govore o II. svjetskom ratu na našim područjima. I u nas ima dosta knjiga i članaka koji su vezani uz kraj njemačke okupacije 1945. godine, odnosno narodnooslobodilačkoga rata i II. svjetskoga oružanoga sukoba. No, u nas su manje poznata izdanja na njemačkoj, talijanskoj, britanskoj, austrijskoj strani, a nisu ni prikazivana u našim zbornicima i časopisima u onoj mjeri koju oni svojim sadržajima zaslužuju. Stoga ovdje samo upozoravamo na djelo koje je 1996. god. objavljeno u Goriziji, a čiji je autor Roland Kaltenecker: "Zona d'operazione Litorale Adriatico. La battaglia per Trieste, L'Istria e Fiume", Libreria Editrice Goriziana. Zapravo je riječ o prijevodu knjige s njemačkoga ("Operationszone 'Adriatisches Küstenland' - Der Kampf um Triest, Istrien und Fiume - 1944-1945"), koja je 1993. god. objavljena u Grazu. Knjiga (talijanski prijevod) ima 347 tiskanih stranica, uključivši i fotografije, od kojih dio prikazuje i naše krajeve (npr., Rijeka, Rukavac). Predgovor je dao Roberto Spazzali ("Diari di guerra: l'inchiesta tedesco dell'occupazione"), a sadržaj knji-

ge raspoređen je u 19 poglavlja, koja imaju i znanstveni aparat ("fusnote"). Kaltenecker je do sada objavio petnaestak knjiga, a sada govori o vojno-upravnoj tvorevini Velikonjemačkoga Reicha osnovanoj u trenutcima kapitulacije Kraljevine Italije. Naime, Führer je poglavniku NDH dopustio inkorporiranje u NDH onih dijelova Hrvatske koje je NDH Rimskim ugovorima 1941. god. prepustila Italiji. Odmah nakon oslobođenja B. Mussolinija i njegova prebacivanja iz Italije u Njemačku, Hitler mu je obećao da se ništa neće promijeniti na istočnoj obali Jadrana, tj. da talijanskim ostaju krajevi koji su Rimu pripali poslije 1918. i 1941. godine. Dakle, i duceu i poglavniku obećao je iste krajeve. U međuvremenu, osnovao je svoju, njemačku organizacijsku jedinicu sa sjedištem u Trstu, koja je "živjela" od rujna 1943. do svibnja 1945. godine. Na njezinu čelu bio je Friedrich Rainer, austrijski nacist. Tim osnivanjem Operacijske zone "Jadransko primorje" ostvaren je pangermanski prijedlog još iz 19. st. o neprekinutoj vezi između Baltika i Jadrana, a u posjedu Njemačke. O toj tvorevini Kaltenecker piše iscrpno i opširno, a u četiri cjeline dao je i opširnu bibliografiju. Zaista je šteta što na hrvatski jezik nije prevedeno niti jedno izdanje koje govori o tome njemačkom neposrednom posezanju za hrvatskim i slovenskim područjem na istočnom dijelu Jadrana.

Petar Strčić

M. i P. Strčić, *Život i djelo dr. Ivana Črnčića (1830.-1897.)*, Povijesno društvo otoka Krka - Mala knjižnica "Krčkog zbornika", knjiga 2, Krk-Dobrinj 1997, 95 str.

Tko god se zanimao za stariju hrvatsku povijest, zna ocijeniti veliko značenje Ivana Črnčića za razvoj naše historiografije. Jedan

od naših najdragocjenijih spomenika, Bašćanska ploča, našla je u njemu izvanredna tumača. Njegovo čitanje i objašnjenja u 1888. god. (nakon prethodnih radova, osobito onoga iz 1865. god.) pripadaju svojom temeljitošću onom najboljem što je napisano u bogatoj literaturi o Bašćanskoj ploči (npr. Rački, Jagić, Štefanić, Hamm, Fučić itd. itd.). U novije se vrijeme sve više uviđa da se u mnogim elementima interpretacije toga teksta treba vratiti Črnčiću. A "Statut Vrbanski, donekle i svega Krčkoga otoka (1362.-1599.)" koji je Črnčić izdao zajedno s F. Račkim još je uvijek, i nakon novih izdanja, vrlo koristan i inspirativan.

Međutim, njegov je život ujedno i bogato vrelo za upoznavanje hrvatske stvarnosti u drugoj polovici XIX. stoljeća. Dosad je tako reći zanemaren njegov nacionalno-politički rad, a strastvena i nesebična golema ljubav prema vlastitom narodu još bi i danas trebala biti poticaj za novije naraštaje.

Premda je Črnčić bio član naše najviše znanstvene ustanove, Jugoslavenske (danas Hrvatske) akademije znanosti i umjetnosti, o njemu se u široj javnosti malo zna. Kao da se zaboravljaju riječi T. Smičiklase, predsjednika te Akademije, izgovorene u povodu Črnčićeve smrti 1897. god.: "Nije otok Krk rodio sina, koji bi bio svojim radnjama toliko dokaza donio, da je taj otok bio uvijek živo i zdravo udo hrvatskog naroda." Zvuči upravo nevjerovatno da o tom velikom Hrvatcu nije dosad postojala opširnija i ozbiljnija studija.

Zbog toga toplo pozdravljamo uspješni trud autora i samu knjigu. Autori su u njoj dali obilje podataka ne samo o Črnčićevu djelu nego i o životnom putu. Knjiga je uzorno pripremljena. Uz uvodnu riječ akademika H. Sirotkovića (5-6), autori nakon kraćeg uvoda o Krku (7-15) prikazuju njegov život (16-28), političku aktivnost (29-42) i znanstveni rad (43-63). Knjizi je dodan popis radova I. Črnčića (65-70) i izbor radova i prikaza, što se odnose na njega i njegov rad (70-80). Učinila ga je S. Hozjan. Porabu knjige uvelike će olakšati kazala imena i mjesta (86-94).

Reuf Mirko Kapetanović,
Kronologija zbivanja u Republici
Hrvatskoj 1989.-1995.,
Zagreb 1997.

Najnovije razdoblje u životu Hrvatske i susjednih zemalja prepuno je zbivanja među kojima znatan dio ima i kapitalnu vrijednost. Raspadanje SFR Jugoslavije i velikosrpska nastojanja doveli su do rata koji je imao odjeka širom svijeta, a teških posljedica ima i danas. Do danas već ima objavljenih članaka i knjiga u kojima se opisuje to razdoblje nastojanja i obrane Republike Hrvatske, no, to je još uvijek literatura u kojoj dominira aktualni politički trenutak ili su to prilozi memoarskih sadržaja, Stoga je dobrodošla zamisao Reufa Mirka Kapetanovića da napiše kronološki osvrt na događaje, odnosno da prikupi i priredi za objavljivanje knjigu: "Kronologija zbivanja u Republici Hrvatskoj 1989.-1995." (izd., Informator, Zagreb, 1997., str. I-VII-1-146). Autor je vremenski slijed događaja započeo pratiti od 1989., dok je još postojala SR Hrvatska u okviru Jugoslavije, a to je učinio s pravom jer dio kasnijih zbivanja izvire iz događaja u ranijim godinama. Kronološko nizanje podataka započeo je sa 19. I. 1989., zabilježivši da je tada na "Plješivici održan skup za osnivanje stranke Hrvatske demokratske zajednice", a završio je s natuknicom o tome da je Ustavni sud Republike Hrvatske odbacio tužbu "o novoj konstituirajućoj sjednici Skupštine grada i Zagrebačke županije". Predgovor knjige napisao je Zlatko Čanjug, sadašnji predsjednik Skupštine grada Zagreba, a osim same kronologije događanja priložen je i popis korištene literature te zajedničko kazalo osoba i mjesta.

Peti znanstveni skup o prošlosti Grobnišćine (1997.)

Katedra Čakavskoga sabora za Grobnišćinu u Kaštelu grada Grobnika (općina Čavle kod Rijeke) priredila je 4. listopada 1997. god. svoj peti znanstveni skup, koji se redovito održava pod nazivom "Grobnišćina: tragovi, znakovi i smjerokazi". Priopćenja s dosadašnjih skupova objavljena su u četiri sveska "Grobničkoga zbornika". Skup je upriličen unutar više znanstveno-stručnih i kulturnih manifestacija "Grobnička jesen 1997.". Za ovu prigodu tiskana je knjižica sa sažecima izlaganja deset referenata, čiji su sadržaji interdisciplinarnoga sadržaja.

Na ovogodišnjem skupu akademik Lujo Margetić (i sâm podrijetlom s Grobnišćine) dao je referat "'Protiv' na 'tri, šest i devet gradi', na temu o 'starome pravnom običaju' (antiqui mores)", zabilježenom i u Grobničkom urbaru iz 1686., prema kojemu je "stranka nezadovoljna prvostupanjskom odlukom grobničkoga suda mogla podnijeti priziv (stari hrvatski termin proziv) najprije sudu triju obližnjih gradova, a ako i s time nije bila zadovoljna, sudu šest ili, čak devet vinodolskih gradova, dok je konačnu riječ imala gospoštijaska vlast". Irvin Lukežić je u "Pogledu na politički život Grobnišćine kroz povijest" dao uvid u razvoj političke svijesti ovoga područja između Rijeke i Gorskoga kotara. "Prilog za biografiju mons. dr. Augustina Juretića (1890.-1954.)" Petra Strčića govori o začasnom senjskom kanoniku, prisjedniku zagrebačkoga Duhovnog stola, konzultoru Beogradske nadbiskupije, uredniku, publicistu, nadasve, političaru. "Grobnik i neka pitanja skupštinskih te oblasnih izbora za vidovdanskog ustava (1923., 1925. i 1927.)" tema je zanimanja Željka Bartulovića, u okviru kaje, međutim, autor daje i uvid u zbivanja i tadašnjega Kvarnerskog primorja. Bosiljka Janjatović u svome izlaganju sa svježim arhivskim podacima dala je "Djelovanje političkih stranaka na Grobnišćini u razdoblju između dvaju svjetskih ratova", Antun Giron govorio je o "Osnutku i djelovanju Upravnog povjereništva Sušak-Krk", u okviru njemačkoga okupacijskog područja

od 1943. dalje, Josip Manjgotić, u okviru teme "Zakonitost djece na Grobnišćini 1900-1995." ovom se prigodom zadržao na razdoblju od 1945. do 1995., upozorivši na pravni status te djece. Nenad Hlača dao je saopćenje "O formi sklapanja braka", osvrnuvši se i na Grobnišćinu, Iva Lukežić i Sonja Bogović dale su "Izvještaj o početku izrade 'Grobničkoga rječnika'", koji će sadržavati i niz danas već "povijesnih" riječi čakavskog govora ovoga kraja, Krešimir Galin sazeo je svoja istraživanja u okviru teme pod naslovom "Mali priručnik hrvatskih narodnih glazbala Grobnišćine" od kojih su neki stari i niz stoljeća.

Grobnišćina (danas u okviru dvije općine: Čavle i Donje Jelenje) veoma je poznati primorski kraj ponad Rijeke, a između Gorskoga kotara i Kastavšćine, nekada snažno uporište moći knezova Krčkih/Frankopana, Zrinskih i Bathanyija, a inače je poznato glagoljsko područje. Donedavno je u povijesnoj znanosti bila relativno napuštena oblast. No, zahvaljujući osobito petogodišnjem radu Katedre Čakavskog sabora, njezinim znanstvenim skupovima, "Grobničkim zbornicima" (četiri sveska - do sada) i posebnim izdanjima (npr., uoči ovogodišnjega savjetovanja Katedra je objavila knjigu "Prošlost i sadašnjost Općine Jelenje" Ade Maršanić) - naglije se mijenja naše znanje o bogatoj prošlosti toga kraja.

Petar Strčić

Zbirka arhivskih priloga B. Stullija (1997.)

U red najistaknutijih hrvatskih povjesničara 20. st. ulazi i dr. Bernard Stulli (1915.-1985.), a najznamenitiji je kao arhivist. U tome svojstvu ostavio je objavljene radove, neobjavljene elaborate i mišljenja, godinama je organizacijski radio i na polju historiografije i u oblasti arhivske službe - itd. O svemu tome već za njegova je života pisano a poslije smrti je objavljena i zasebna "Biobibliografija

dra Bernarda Stullija" (autori: R. Kolarević-Kovačić i P. Strčić, Arhiv Hrvatske, Posebna izdanja "Arhivskog vjesnika", sv. 5, Zagreb, 1987.). Bio je, pored ostaloga, dugogodišnji direktor Arhiva Hrvatske (sadašnji Hrvatski državni arhiv) u Zagrebu, pa predsjednik Arhivskog savjeta SR Hrvatske, član uredništva "Historijskog zbornika" - itd. I poslije njegove smrti nastavljeno je objavljivanje njegovih važnih djela, a 1997. Hrvatski državni arhiv objavio je zbornik Stullijevih radova, pod naslovom "Arhivistika i arhivska služba. Studije i prilozi", koji je za tisak priredio J. Kolanović i napisao "Predgovor". U tri cjeline - "Povijest arhivske službe", "Arhivsko zakonodavstvo", "Međunarodni aspekti arhivskog zakonodavstva" i "Arhivska teorija i praksa", na 407 stra-

nica, objavljeno je trinaest Stullijevih studija i članaka. U ovome trenutku (zbog potrebe ularska u tisak ovoga sveska "Historijskog zbornika") ne možemo prirediti opsežniji prikaz, koji zaslužuje ova zbirka Stullijevih radova. Naime, sve rasprave i studije - koje su sada objavljene na jednome mjestu - očito imaju trajnu vrijednost. Stoga, za sada, samo notiramo pojavu ovoga značajnoga djela i čitatelju svraćamo pažnju na knjigu, na koju ćemo se podrobnije i znatno opširnije osvrnuti na drugome mjestu. No, već sada možemo reći da se radi o vrijednim sadržajima te da i ova knjiga samo potvrđuje misao rečenu u uvodnoj rečenici u ovu bilješku.

Petar Strčić

J U B I L A R N I
H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

posvećen je

prof. dr. Jaroslavu ŠIDAKU,

*njegovu osnivaču i glavnom uredniku
(1948 – 1985)*

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS
Ivan KAMPUŠ
Ivica PRLENDER
Tomislav RAUKAR
Petar STRČIĆ

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

LEKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Društvo za hrvatsku povjesnicu
Zagreb, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ul. Ivana Lučića 3

Cijena ovog broja iznosi 200 kuna

Izdanje časopisa sufinancira
Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Mišljenjem Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-1/7-94-01 i 5320317-96-01
od 18. XI. 1994. i 1. III. 1996. časopis je oslobođen plaćanja poreza na promet.

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Garićgradska 6 – Zagreb

Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, prosinac 1997.